

Yulia Petrova i Gabrielle Deakin. *La meua història lingüística*
Primer premi de la categoria Voluntariat per la llengua, en la modalitat col·lectiva

La meua història lingüística

Suposo que tot va començar un matí quan ens vam asseure a esmorzar i la meua àvia em va demanar que li passés el sucre.

–*Danke!* –va dir.

–Què és això? –vaig dir, sorpresa.

–T’he dit "gràcies".

–No –li vaig contestar–, has dit *danke*.

L’àvia va riure:

–Vol dir "gràcies" en alemany.

Vaig néixer en una família russa-ucraïnesa, però la voluntat del destí ens va portar a l’Uzbekistan. Era un dels quinze països que formaven la Unió Soviètica; un país amb una història antiga, de costums i tradicions islàmiques i amb idioma propi. A casa, parlàvem en rus i a la capital on vivíem, la gran majoria de la població també era d’ètnia russa; per tant, se sentia molt poc uzbek pel carrer. Tot i que l’uzbek formava part del pla d’estudis a l’escola, ni jo, ni els meus companys de classe no li prestàvem gaire atenció. La gent al meu voltant sabia només paraules senzilles, com "hola", "adéu", "gràcies", i ningú no parlava uzbek amb fluïdesa. Només els uzbeks dominaven perfectament els dos idiomes; ells sí que podien canviar fàcilment entre el rus i l’uzbek.

Tenia quatre anys quan el concepte de poder expressar-me en una altra idioma va entrar a la meua vida. L’uzbek m’havia envoltat des de sempre: en els noms dels carrers, els senyals, etc. però no podia entendre’l ni parlar-lo. En canvi, aquest nou idioma sí que em va obrir una porta cap a un univers paral·lel.

La meua àvia era professora d’alemany a la universitat. I un matí, a l’hora d’esmorzar, ella em va introduir en aquest nou món, on “gràcies” és *danke* i “si us plau” és *bitte*. A continuació, traduïem tot allò que es presentava davant dels nostres ulls, i més enllà, vam començar a construir expressions i frases senceres. Vam vestir els carrers de l’Est amb la roba d’Alemanya. En el basar vam buscar fruites russes i uzbeques i les vam comprar en alemany. Quan vaig complir sis anys, havia desenvolupat força capacitat d’explicar coses de la meua biografia en alemany.

Als vuit anys, l’escola ens va presentar un nou idioma estranger: l’anglès.

L'anglès em va resultar més fàcil de pronunciar que l'alemany; l'alfabet era el mateix, però sense punts sobre les vocals i moltes paraules tenien el mateix significat o s'assemblaven força. El món de l'anglès em va semblar molt interessant. A classe vam llegir moltes coses de les festes i sobre les ciutats d'Anglaterra; per a mi, el més màgic era Londres. Vam dedicar-hi moltes setmanes: dibuixàvem mapes, estudiàvem els barris, visitàvem el Parlament i fins i tot, vam conèixer la Reina! Comparàvem els nostres rellotges amb el Big Ben, bevíem te a un determinat horari i parlàvem del temps.

Així va néixer el meu primer somni: visitar Londres.

Un any més tard, com que la vida a l'Uzbekistan resultava cada vegada més difícil, la meua família es va traslladar a Rússia, a Moscou.

Moscou ens va saludar fredament amb un munt de neu, en lloc del *karaváy*, el pa rodó una mica dolç que s'acostuma a oferir a Rússia com a gest de benvinguda. Era una ciutat de contrastos, on el luxe i la pobresa anaven de bracet. Els pares ens havien dit que allí ens esperava una vida millor, que Rússia era la nostra verdadera pàtria.

Era estrany sentir-me russa entre altres russos. Resulta que pronunciava malament; tenia accent i posava l'èmfasi en síl·labes equivocades i tampoc no sabia el significat correcte d'algunes paraules russes. Tot i que tenia un perfil rus, per dintre em sentia com una barreja estrangera d'uzbeka i ucraïnesa. Vaig haver de treure la meua pell uzbeka, capa per capa, i aprendre a parlar de nou la meua llengua materna.

A Moscou, és molt important com parles: la velocitat, l'accent, el vocabulari i els matisos. Hi ha un proverbi rus que diu: "Ben vestit, ben rebut, però la millor peça és la intel·ligència". No és que a Moscou la roba i la intel·ligència no siguin valorats, però la manera com parles és la teua targeta de visita.

Quan tenia 13 anys, els meus pares em va enviar, juntament amb la meua germana, a passar l'estiu a Ucraïna per conèixer millor els nostres parents ucraïnesos. La primera setmana va ser dura. No enteníem gairebé res, ja que la besàvia era mig polonesa i parlava molt poc rus. La meua germana i jo ens entreteníem amb la televisió. Un dia, el nostre oncle va entrar a l'habitació i va veure que miràvem les notícies. Els polítics discutíem alguna cosa seca i avorrida. L'oncle va escoltar una mica, i després ens va mirar:

—No us preocupeu, noies! Tampoc els entenc jo. Apa! —ens va prendre el comandament i va començar a canviar de canal — És millor que escolteu música.

En aquest nou canal, feien videoclips de música ucraïnesa de manera continuada. A partir d'aquest moment, vaig descobrir un univers completament diferent, ple de melodies i sons. Els cantants i els grups feien coses increïbles amb la llengua ucraïnesa: passaven del rap a l'òpera, recreaven la música de rock i de pop en el seu idioma, s'acompanyaven amb orquestra o aconseguien un ambient més *heavy* amb instruments de percussió. A través de les cançons, vaig descobrir la llengua ucraïnesa. Algunes paraules eren similars a les paraules russes, altres tenien un sentit contrari, unes em van semblar ridícules, altres molt poètiques...

Els següents deu anys van passar sense novetats lingüístiques, fins que un amic em va proposar acompanyar-lo a un viatge d'una setmana a Espanya, a Màlaga.

Espanya em va agradar de manera immediata: l'aire, el sol, l'olor dels arbres, els carrers decorats amb taronges salvatges, el mar, les infinites tonalitats de vermell i, per descomptat, la llegua espanyola. Em va captivar.

Quan vaig tornar a casa, el primer que vaig fer va ser trobar un professor d'espanyol i a la tardor vaig començar les classes. Ho feia simplement per plaer, com un *hobby*.

Sentia una sensació molt estranya després de cada classe; una sensació de llar, l'escalfor d'una cosa valuosa que havia oblidat durant molts anys. La realitat paral·lela oberta per l'idioma espanyol era nova i emocionant, però al mateix temps em resultava molt familiar. Vaig començar a estudiar la cultura i l'art d'Espanya i vaig descobrir que tot el sud del país havia estat sota domini àrab durant molts segles. Aquest fet no només es reflectia en l'arquitectura, sinó també en el llenguatge. Llavors vaig entendre perquè m'atreia tant: Espanya em recordava l'Uzbekistan: casa meua.

Un dia que feia mal temps i molt de fred, mentre feia una jornada de treball avorrida i mancada de sentit, vaig decidir tornar a Espanya, però aquest cop a una ciutat més gòtica, Barcelona.

El que va passar entre jo i Barcelona, a la literatura romàntica s'anomena "amor a primera vista." Una setmana abans de tornar a Moscou, vaig visitar al Parc Güell i vaig pujar al punt més alt, des d'on podia contemplar tota la ciutat. Vaig mirar la posta de sol i vaig prometre que tornaria a Barcelona i em quedaria per sempre. I la ciutat em va xiuxiuejar: "T'estaré esperant". Jo no entenia el que em deia, ja que em parlava en català, però ho vaig intuir i he complert la meua promesa.

Durant els meus primers mesos aquí vaig llegir molts llibres associats a Barcelona. Vaig començar amb una guia turística i vaig acabar amb un llibre sobre la història de Catalunya. Fas aquestes coses quan estimes algú; vols saber-ho tot sobre l'ésser estimat: els seus gustos, quan va néixer, en quines coses creu, en què somia... Vols saber com era el seu passat, com és el seu present, els costums que l'enriqueix, els seus vicis i les seves manies. Quan passejava pel Born, llegia amb atenció els noms de carrers: Carrer de l'Argenter, Carrer dels Petons, Carrer del Rec Comtal... Encara no els entenia, però volia descobrir el significat d'aquestes paraules i el per què d'aquests noms.

Tinc trenta anys i ara en fa un que estudio català. Encara estic al principi del camí cap a una nova realitat i un meravellós món paral·lel.

Com a conclusió, m'agradaria donar les gràcies en tots els idiomes que he tingut la sort de conèixer fins ara:

Spasiba (en rus)
Rajmát (en uzbek)
Danke (en alemany)
Thank you (en anglès)
Dyàkuyu (en ucraïnès)
Gràcias (en espanyol)
Gràcies/Merci (en català)